

GLASILO TOVARNE SANITETNEGA MATERIALA - DOMŽALE

Ob dnevu žena

»Napiši nekaj o osmem marcu.«
Stavek, ki mi še danes zveni v ušesih. Zdi se mi, da imam tokrat precej težko nalogo. Občutek imam, da kar napišem, bo morda premalo za ta dan, za našo ženo. Bojim se, da ne bom našla prave besede za to. Žena na delovnem mestu; doma razpeta med tisočimi gospodinjskimi opravili — katera je njena prava podoba?

Stopimo po tovarni in videli bomo, da so na delovnih mestih pretežno ženske. Ali kdaj pomislimo kakšne skrbi jih tarejo takrat, ko jih vidimo, kako hite na delo in takrat, ko ob koncu delovnega časa zapuščajo tovarno. Ne, na to prav gotovo ne pomislimo. Za nas je največkrat važna le njena delovna storilnost in njeno preseganje norme. Toda, skušajmo se poglobiti v njene probleme in skrbi takrat, ko njihove roke najhitreje segajo po artiklu in uporabljajo stroj, preživeti z njimi vsaj trenutek. Opazili bomo, da je marsikateri obraz upadel, čelo mrko, pod očmi pa so zarisani globoki črni kolobarji. Takrat bomo ugotovili, da njihovo življenje le ni

tako brezskrbno, kot se nam je zdelo na prvi pogled. Ta zgubani, zaskrbljeni obraz pa ne pozna jeze niti takrat, ko pozno v noč bedi nad otrokom in šele proti jutru zatisne

svoje trudne veke. Zjutraj ni časa za poležavanje. Zopet je treba pokonci in na delo.

Tudi v preteklosti je bila pot žene vedno težka, posuta s trnjem. Skozi vso zgodovino je bila zatirana, ponižana ter manj vredna moževa dekla. O vsem je odločal le mož, tako v privatnem in političnem življenju. Toda njena volja je bila trdna. Borila se je naprej za enakopravnost in za mesto v družbi, ki ji pripada. Stopala je v vrste najhrabrejših revolucionarjev. Žrtvovala je najdražje kar je imela — življenje.

In ne zaman — danes je enakopravna. Sodeluje v samoupravnih organih in pomaga voditi podjetje in celotno družbo. Dobila je mesto katero ji po njenem delu pripada.

Predolgo bi bilo naštevati vse dolžnosti in težave delovne žene, matere. Veliko preveč bi jih bilo za odmerjeni prostor. Ne pozabimo pa na njen dan — osmi marec. Posvetimo ji vso pozornost in jo razbremenimo vseh skrbi, vsaj enkrat v letu. Priznajmo, da si to prav gotovo zasluži.

M. D.

Zaključni račun za leto 1970

Na podlagi zakonskih določil in samoupravnih aktov podjetja je delavski svet na svojem zasedanju, dne 17. 2. 1971 dokončno razdelil doseženi dohodek v letu 1970 na sredstva za osebno in skupno potrošnjo in na sredstva za razširitev materialne osnove delovne organizacije. Dne 25. 2. 1971 pa je delavski svet razpravljal in potrdil zaključni račun za leto 1970 v celoti.

Doseženi rezultati v letu 1970 so dobri, vendar slabši od tistih, ki smo jih dosegli v letu 1969. Vzroki so objektivne narave in so že znani, ker smo o tem sproti obveščali delovni kolektiv.

Pri sprejemu zaključnega računa za leto 1970 je bilo odločeno, da bomo v letu 1971 vložili za stanovanjsko izgradnjo znesek 700.000,00 din. Predvidoma bodo ta sredstva razdeljena prosilcem kot posojilo za reševanje stanovanjskih problemov. Razdelitev sredstev bo izvršil odbor za medsebojne odnose kot pristojni samoupravni organ.

V letu 1970 smo prav tako namenili za stanovanjsko izgradnjo znesek 700.000,00 din s tem, da smo iz te vsote plačali tudi dva enosobna stanovanja v višini 195.140,00 din.

Postavlja se vprašanje ali bodo sredstva, ki so namenjena za stanovanjsko izgradnjo zadostovala za rešitev vseh perečih stanovanjskih problemov? Skoraj gotovo da ne, čeprav smo v letošnjem letu določili sredstva, ki so med najvišjimi v zadnjih letih.

Z reševanjem stanovanjskih problemov bo zato potrebno nadaljevati tudi v prihodnjih letih.

Oblikovan je bil tudi sklad skupne porabe, ki je za preko 400.000,00 din večji od tistega, ki smo ga oblikovali po zaključnem računu za leto 1969 in znaša 1.097.625,00 din. Od tega bo znesek 442.201,00 din porabljen za kritje nastalih stroškov v letu 1970 (razlika med nabavno in prodajno ceno toplega obroka, stroški proslave 8. marca — dneva žena in 29. novembra — dneva Republike, obdaritev otrok ob praznovanju novega leta in upokojenec, kolektivno zavarovanje delavcev, prispevek za cesto Želodnik — Moravče in drugo), ostali znesek bo uporabljen za pomoč delavcem pri koriščenju letnega dopusta, za ure tistim, ki so v podjetju 15 in 30 let, za vzdrževanje hišic v Novi gradu, Izoli in na Veliki planini, za pomoč organizacijam v podjetju in zunaj podjetja, za pomoč Kocijančiču in

za druge namene, ki jih je sprejel delavski svet.

Sprejet je bil tudi sklep, da se po zaključnem računu za leto 1970 razdeli delavcem znesek 417.549,20 din, kar predstavlja cca 30% enomesečnih osebnih dohodkov.

Po sklepu delavskega sveta se izplačilo izvrši takrat ko bo to mogoče z ozirom na zakonske predpise in nelikvidnost v podjetju.

Tudi tu še enkrat poudarjam, da je nelikvidnost (plačilna nesposobnost) pri nas zelo velika zlasti zaradi tega, ker nam je eden od večjih dobaviteljev odpovedal tri mesečno finansiranje vsega repromateriala, ki ga kupujemo v inozemstvu in da moramo za vsa naročila tega materiala v inozemstvu v naprej plačati dinarska sredstva.

Mislím, da smo si enotni v tem, da je treba biti redno preskrbljen z repromaterialom in delati s polno zmogljivostjo in vsemi zaposlenimi delavci tudi na škodo nekajmesečnega čakanja na izplačila, ki so pri nas do sedaj sicer bila zelo ažurna.

Upam, da bodo glavne težave le v prvem polletju 1971, nato pa bi se moralo stanje izboljšati.

Mnenja sem tudi, da samoupravni organi v prvem polletju 1971 ne bi mogli sprejemati nobenih sklepov o novih večjih investicijah, temveč naj se vsa razpoložljiva sredstva uporabljajo za obratne namene in za plačila že do sedaj sklenjenih obveznosti.

V letu 1970 so se povprečno uporabljená osnovna sredstva povečala za 5%, povprečno uporabljena sredstva pa za 36%. Koefficient obračanja se je v letu 1970 zmanjšal in povečalo število vezanih dni, kar je posledica splošne nelikvidnosti v državi.

Število zaposlenih je v letu 1970 ostalo v glavnem na ravni leta 1969.

Izplačani neto mesečni osebni dohodki na delavca so se povečali za 16%, če pa upoštevamo še izplačilo po zaključnem računu, se bodo povečali za 19%.

Produktivnost izračunana na podlagi enakih cen proizvodov, ki smo jih izdelali v letu 1969 in 1970 je porasla za 21%, dočím je ekonomska produktivnost padla za 4%. Zmanjšala se je tudi rentabilnost in ekonomičnost.

Prosimo, da se za vsa dodatna pojasnila obračate na strokovne službe v podjetju. Nekatera dodatnejša pojasnila so bila objavljena na oglasni deski.

F. R.

ZAHVALA

Ob smrti mojega očeta se najlepše zahvaljujem sodelavkam iz konfekcije za poklonjeno cvetje in izraze sožalja.

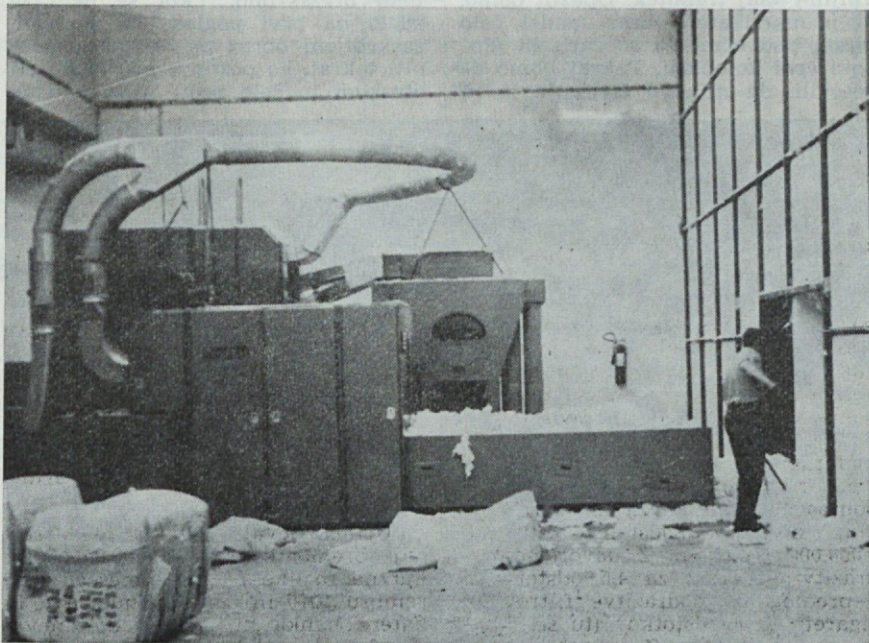
Marija Stupica

ZAHVALA

Iskreno se zahvaljujem vsem sodelavcem, ki so na zadnji poti pospremili mojo drago mamo.

Zahvaljujem se vsem tudi za izraženo sožalje in podarjeno cvetje svojih sodelavcev iz ekspedita.

Pepi Klopčič

V novih prostorih

Devalvacija in stabilizacijski program

Komaj je minilo 5 let od devalvacije v letu 1965, že so 23. januarja zvečer razglasili dolgo pričakovano, vendar nezaheljeno novo devalvacijo, s katero so znižali paritetni tečaj dinarja za 16,7 odstotkov in tako zvišali ceno zlata, dolarju in drugim valutam izraženo v dinarjih za 20 odstotkov. S tem je bilo tudi priznано, da je dosedanji zapleten sklop gospodarskih, socialnih, političnih in družbeno razvojnih problemov razjedal narodnogospodarsko stabilnost, ki jo je skušala utrditi reforma iz leta 1965.

Nova pariteta dinarja ni prišla povsem nepričakovano, je pa prišla precej osamljena, brez drugih spremljajočih ukrepov, kar večina ljudi ni pričakovala. Res je tudi, da takih ukrepov ne pričakujemo z veseljem. Vendar ni bilo več mogoče odlašati, ker se je na ta račun že vnaprej mnogo špekuliralo in je zaradi tega že nastala precej velika gospodarska škoda.

Takoj po razvrednotenju dinarja je bilo očitno, da bo tekstilna industrija med tistimi panogami, ki jo bo sprememba paritete nacionalne valute najbolj prizadela in to vsled pretežnega uvoza surovin, kemikalij in reprodukcijskega materiala, zastarelega strojnega parka ter s tem nizke produktivnosti.

Tudi naše podjetje sodi v tekstilno industrijo. Sprememba nacionalne valute je močno prizadela tudi nas kljub temu, da smo šli v tretjo reformo dokaj pripravljeni. Smo pač pretežni uvoznik surovin, ter reprodukcijskega materiala in nam 20 odstotne kurzne razlike in nastale težave ni mogoče povsem premostiti z večjo produktivnostjo, boljšo organizacijo, varčevanjem ter ostalimi pozitivnimi ukrepi za stabilizacijo našega poslovanja.

Analizirali smo naš položaj in sprejeli lastni stabilizacijski program, pretehtati našo srednjeročno in dolgoročno poslovno usmeritev z namenom, da poiščemo učinkovito pot za uspešno uveljavljanje na domačem in mednarodnem trgu.

Izračunali smo koliko je in koliko bo TOSAMA izgubila z devalvacijo in takoj začeli iskati možnosti kako nadoknaditi izgubljeno. Kako vpliva devalvacija na naše podjetje bomo videli iz sledečih podatkov.

Za vse uvožene surovine, reproductivni material, rezervne dele in za vso doma nabavljeno bombažno prejo in bombažne odpadke za leto 1971 bomo dodatno odšteli približno 9.000.000,00 N din. Z dovoljeno podražitvijo tkanin za 4,5 odstotka in s predlogom podražitve filtrov za cigarete za 8 odstotkov (tu še čakamo na odobritev Zveznega zavoda za cene), predvidevamo da bomo

gornji znesek zmanjšali za približno 4.500.000,00 N din, ali za 50 odstotkov.

Situacija v uvozu: uvoz je dražji po devalvaciji za 20 %, carina je ostala neizpremenjena, znižale so se le takse in to na 3 % od dosedanjih 9 %.

Situacija v izvozu:

Izvoz je po devalvaciji ugodnejši za 20 % + 6% izvoznega prima + 5 % povračila carine + 1,5 % določenega procenta povračila carine.

Prometni davek in povečanje cen:

V uradnem listu SFRJ št. 6/71 je bil objavljen odlok, da se zmanjša prometni davek za tkanine za 4,5%. Na osnovi navedenega odstotka znižanje prometnega davka, je bil tudi objavljen odlok o povišanju cen in to:

- bombažni preji za 8 % in
- bombažnim tkaninam za 4,5 %.

Za navedeni odstotek smo povečali cene tudi mi vsem našim izdelkom ki so izdelani iz bombažne preje.

Ostalo pa je odprto vprašanje povečanja cen vsem izdelkom iz bombažnih vlaknin, kakor sanitetni vati, cik — cak vati, in sličnim izdelkom, katerim bi se morala cena povečati za 8 %, iz nerazumljivega vzroka to do sedaj še ni bilo dovoljeno. Ravno tako še ni rešeno povečanje cen filtrom za cigarete, katerim se je osnovna surovina, acetatni kabel, po devalvaciji podražila za 16 %. Skupaj našimi kupci cigaretne filtrov se skušamo sporazumeti za povečanje cen za povprečno 8 %, dogovor je na najboljši poti in upamo na ugodno rešitev. Sporazumevanje o povečanju cene med proizvajalci in kupci je trenutno edina možnost za povečanje, če ga potem še potrdi Zvezni zavod za cene. Razliko večjih stroškov uvoza acetatnega kabla v znesku za 8 % bomo morali pokriti z iskanjem notranjih rezerv, ker bomo v nasprotnem primeru delali filtre z lastno izgubo.

Nadalje moramo računati na porast stroškov proizvodnje v porastu cen:

- električni energiji do 35 %
- tarifam železniškega prevoza za 17 %
- PTT stroškom in ostalim uslugam.

Učinek devalvacije nas je do sedaj obremenil že za 500.000,00 N din kurzne razlike uvoza v mesecu decembru 1970 in do 24. januarja t. l. katere banka ni plačala do dneva devalvacije kupcu v inozemstvu. Banka si namreč dovoljuje plačilo

računov kupcem v inozemstvu v roku do 60 dni od datuma carinjenja.

Iz vsega zgoraj navedenega vidimo, da je situacija tudi v TOSAMI precej kritična, ni pa obupna. Mnenja smo, da ni čas za malodušje, paniko, nerganje, kljub temu, da je tudi to človeško. S tem bi si samo še poslabšali koložaj. Moramo se obrniti na naše lastne moči v iskanju notranjih rezerv in urejati probleme predvsem doma, v lastnem podjetju.

Strokovni kolegij je analiziral nastali položaj v TOSAMI in pripravil stabilizacijski program, ki vsebuje 16 točk in to:

1. Čimpreje zaključiti delo na organizaciji podjetja in sistematizaciji delovnih mest.
2. Povečati čut osebne odgovornosti vseh članov kolektiva, vsak na svojem delovnem mestu.
3. Povečati proizvodnost dela.
4. Poboljšati tehnologijo procesa proizvodnje.
5. Varčevati pri vseh vrstah izdelkov.
6. Racionalizirati poslovanje in zmanjšati stroške poslovanja.
7. Zmanjšati nelikvidnost.
8. Stroga revizija investicijske politike.
9. Prilagoditi našo proizvodnjo izdelkov izvoznim potrebam.
10. Povečati izvoz na konvertabilno področje.
11. Analizirati domače in inozemsko tržišče s ciljem, da bi dosegli optimalne prodajne pogoje.
12. Stalno strmeti za nakupom kvalitetnih surovin.
13. Čimpreje vpeljati stimulativen način nagrajevanja za vsa delovna mesta.
14. Prilagoditi kreditno in finančno politiko podjetja novim pogojem gospodarjenja.
16. Podrobno informirani kolektiv o nastali situaciji.

Vse točke stabilizacijskega programa so za naše podjetje zelo važne in jih je kot take tudi potrebno vestno obravnavati s popolnim občutkom osebne odgovornosti. Važne so za vsakega člana kolektiva, od najvišjega do najnižjega delovnega mesta. Upravičeno pa pričakujemo vso zavzetost tistih članov kolektiva in tistih strokovnih služb ki s svojim delom lahko največ pripomorejo, da bo naš stabilizacijski program čim bolj uspel. Posebno bi poudaril na točko 6, ki nam nalaga Nadaljevanje na 7. strani

O kontroli in analizi po metodi neposrednih stroškov

Planiranje brez stalnega spremljanja doseganja planov je brez pomena. S planom postavljamo cilje, ki jih bomo dosegli le, če bomo kontrolirali poslovanje ter **posredovali** v primeru potrebe.

Analiza je načrtno in strokovno nadziranje — opazovanje, proučevanje in presojanje — notranjega in zunanjega poslovanja podjetja. Cilj analize je opozarjanje na napake in pomanjkljivosti, z namenom da se podvzamejo ukrepi, ki bi preprečili njihovo nadaljnje negativno delovanje. Analizo morajo izvajati vedno stalni organi, predmet njihove analize pa so vsakokratni tekoči poslovni procesi in stanja.

Metoda neposrednih stroškov (MNS) je odlična podlaga za organizacijo učinkovitega sistema ekonomske kontrole in analize. Spremljanje gibanja neposrednih in stalnih stroškov je veliko preprostejše in preglednejše.

Vprašanje odgovornosti za prekoračitev stroškov je mogoče postaviti mnogo določeneje in strože. Prikazovanje razmerij med stroški, finančnim uspehom in obsegom proizvodnje veliko bolj ustreza načinu mišljenja neposrednih proizvajalcev.

Kontrola stroškov uporablja za ugotovitev vzrokov odstopanj med planiranimi in dejanskimi podatki iste analitične tehnike kot služijo za planiranje, predvsem grafikon rentabilnosti in ABC metodo, ki jo prilagodimo kontrolnim potrebam. ABC metodo že poznamo iz članka v prejšnji Tosami, ena od oblik grafikona rentabilnosti pa je bila prikazana v lanski julijski številki.

Prostor ne dovoljuje, da bi prikazali tudi druge oblike grafikona rentabilnosti, spoznali pa jih bomo v sami praksi.

Dosedanja praksa je pokazala, da kontrola s pomočjo planov spada v organizacijo višje stopnje in da se zaradi svojih dobrih strani vedno v večjem obsegu uporablja v podjetjih. Ameriška podjetja, znana po visoki stopnji poslovnosti, si prizadevajo, da izpopolnijo sistem notranje kontrole v vseh organizacijskih enotah, poslovnih funkcijah in vodstvenih ravneh. Prav tako je kontrola močno poudarjena tudi v organizacijski strukturi in posameznih delovnih mest.

Vsi vodje so zadolženi in odgovorni, da kontrolirajo sestavo plana in njihovo izvedbo. Na sestankih redno obravnavajo odstopanja od predvidenih stroškov in nagrajujejo delavce za prihranke pri stroških. Taktiko kontrole stroškov na

posebnih seminarjih posredujejo vsem vodjem oddelkov.

Pri nas seveda ni pričakovati, da bo že s prvim letom kontrola stroškov polno zaživela. Dober sistem kontrole je odvisen od enotnih načel planiranja, evidence in poročanja — komuniciranja. Tu pa smo pri nas še v velikem zaostanku. Šele od splošnega spoznanja, da je temu res tako in od ustvarjalne volje, da ta zaostanek nadoknadimo, je odvisna tudi polna učinkovitost metode neposrednih stroškov — torej tudi njene kontrolne vloge.

Poglejmo si kontrolo po posameznih poslovnih funkcijah.

Kontrola prodaje je uspešna, če je hitra in izbrana za primerne artikle. Temelji na posebnem obrazcu, kjer se spremljajo planirani in dejanski stroški ter pokritje za posamezne proizvode ali skupine proizvodov. Tak obrazec je enostaven, zato se ga lahko hitro sestavi. Njegovo tolmačenje pa je preprosto. Prodajna služba je odgovorna za obseg in strukturo prodaje, ki jo uravnava z izbiro prodajnega asortimana in tržnimi cenami. Učinek prodajne službe se vidi v znesku pokritja. Zato je smotno, da se prodajna služba nagradi po doseganju planiranega pokritja. Prodajna služba mora tudi imeti dober pregled nad gibanjem prodajnih stroškov in prodajnih cen. Kontrolni pripomoček so poleg obrazcev tudi grafikon.

Kontrola proizvodnje daje posebno pozornost nadzoru nad izgubami v proizvodnji — odpadki, zastoji, pomanjkanji, odsotnostmi itd. Tudi tu v veliki meri uporabljamo grafikon. Težišče nadzora pa je ocenjevanje doseganja neposrednih in stalnih stroškov. Uvede se tudi ustaljen način obveščanja o dejanskih in predvidenih stroških. Zato je potrebno obratno — stroškovno — knjigovodstvo pravilno vključiti v celotno organizacijo podjetja. Shema načina obračuna stroškov na tem mestu ne moremo posredovati.

Obracun proizvodnje je v novem sistemu periodičen obracun neposrednih stroškov proizvodnje. Razlika med obracunom po planskih in dejanskih neposrednih stroških nam prikaže prihranek ali prekoračenje spremenljivih stroškov. Zanimivo je tudi pripomniti da obračunske kalkulacije sodobna praksa odpravlja.

Vodje proizvodnih enot morajo dobiti na vpogled obracun proizvodnje, sama kontrola stroškov pa se izvaja v treh osnovnih fazah: poročanju, analizi odstopanj od plana in v ukrepanju za odpravljanje

prekoračitev. Pomembno je, da poteče med poslovnim dogodkom in prejemom poročila čim manj časa, da se lahko ukrepa čimprej.

Dejanski stroški, ki so večji od planiranih, se morajo skrbno preučiti, da se odkrijejo njihovi vzroki. V tej zvezi se moramo držati načela, da je vodja enote odgovoren za uspeh izpolnitve plana. Posebna naloga vodij je tudi, da ugotove odgovorne za nepotrebne stroške.

Ko je odgovornost ugotovljena, je treba poskrbeti za odstranitev povzročiteljev negativnih odstopanj. To se doseže z vskladitvijo funkcij, strožjo kontrolo ali pa z uvedbo novih postopkov. Če stroške na noben način ni mogoče zmanjšati, je napaka v planu in ga je potrebno popraviti.

Finančna služba temelji na finančnih evidencah in poročilih, posebej prirejenih za potrebe kontrole. Finančno poslovanje se kontrolira že ob likvidaciji in knjiženju, v večjem obsegu pa s pomočjo analize mesečne bilance sredstev in stanja.

MNS pregled nad stanjem in gibanjem sredstev precej olajša s pomenovitvijo obračuna in medsebojnih zvez osnovnih proizvodnih faktorjev. Prihranek dela na obračunu nam omogoča, da več truda posvetimo sestavljanju in kontroli poročil. Poročilo sestavljamo po vseh elementih, ki smo jih planirali. Najbolj pomembno pa je poročilo o doseganju plana celotnega in čistega finančnega rezultata. Vsako znatno odstopanje je potrebno podrobneje proučiti in predlagati izboljšave.

Finančna kontrola mora biti usmerjena na znižanju potrebnih angažiranih sredstev s pospešitvijo obračanja, vsklajevanja dotokov in sredstev in iskanje njihove najugodnejše kombinacije.

Podjetja, ki imajo MNP, znižujejo potrebno po obratnih sredstvih tudi z načinom njihovega obračuna. Tako vrednotijo zaloge le po neposrednih stroških, uporabljajo znano tehniko LIFO, po kateri vrednotimo zaloge nedokončane proizvodnje in gotovih izdelkih po prvih cenah, njihovo oddajo pa po zadnjih cenah, kar je še posebej pomembno ob porastu cen.

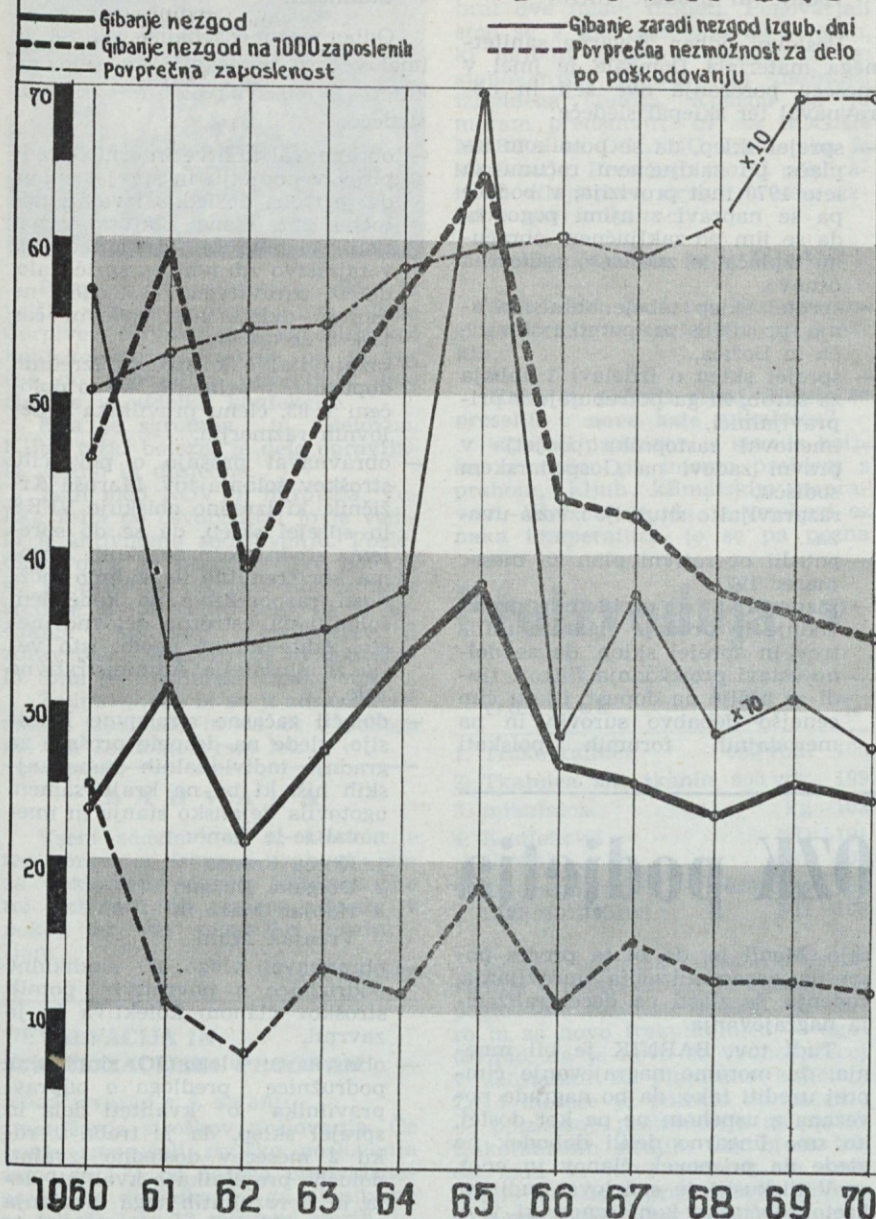
Kkratka: nova metoda nudi mnogo prednosti. Vse te prednosti pa se ne ponudijo same od sebe, pač pa jih lahko uresničimo le s pripravljeno, poznavanjem in organiziranim delom.

Nezgode v letu 1970

V letu 1970 je bilo prijavljenih 24 nezgod na delu, pri čemer je bilo prav toliko oseb tudi poškodovanih. Nezgode na delu so povzročile

Kot prejšnje leto, je bilo tudi tokrat pogostost poškodovanja pri moških večja (vsak 15. delavec) kot pri ženskah (vsaka 42. delavka).

graf 1 GIBANJE NEZGOD V OBDOBJU 1960-1970

izgubo 297 delovnih dni, toliko je namreč znašalo okrevanje poškodovancev.

Povprečno je trajala nesposobnost za delo po nezgodi 11,5 dni, oziroma nekoliko manj kot v letu 1969. To pomeni, da so bile nezgode v letu 1970 nekoliko lažjega značaja kot leto poprej.

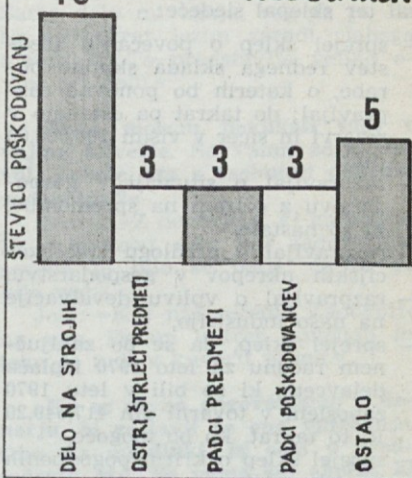
Pri pregledu poškodovancev je ugotovljeno, da se je $\frac{1}{3}$ delavcev, ki se je poškodovala v letu 1970 že preje vsaj enkrat poškodovala. $\frac{2}{3}$ poškodovancev je bilo poškodovanih na delu prvič.

Primerjava s prejšnjimi leti.

V grafikonu št. 1 je prikazano gibanje zaposlenosti in nezgod od leta 1960 do letos. V grafikonu so podani tudi podatki v zvezi z izgubljenimi delovnimi dnevi zaradi poškodovanj. Pri številu nezgod se tabela jasno deli na dva dela in sicer na razgibano obdobje pred letom 1966 in na dokaj ustaljeno obdobje zadnjih 5 let, ko se število nezgod po letih ni bistveno spreminjalo. Če bi podjetje imelo vseskozi 1000 zaposlenih potem bi bilo teoretično giba-

nje poškodovanj tako kot je prikazano v grafikonu. V zadnjih 5. letih bi bile nezgode v stalnem upadanju, to pa zaradi tega, ker je število zaposlenih naraščalo hitreje kot števi-

graf 2 MESTO IN VZROK POŠKODOVANJA

lo poškodb.

Kako se je gibala teža poškodovanj v omenjenem obdobju kaže povprečni izostanek.

Razdelitev nezgod:

Največ nezgod se je pripetilo pri delu na strojih, saj se je na ta način zgodilo 42% vseh nezgod. Ostali podatki glede poškodovanja po po-

graf 3 NEZGODE PO ODELKIH

ÓDELEK	ŠTEVILO NEZGOD NA 100 ZAPOSLENIH
VZDRŽEVANJE	9
AVTOMAT. TKALNICA	8
TKALNICA ŠTUDA	8
MIKALNICA	5
BELILNICA	4
KOMERCIJALA	4
KONFEKCIJA	4
TRAKOTKALNICA	3
PRIPRAVLJALNICA	3

sameznih delovnih mestih in vzrokih, so prikazani v tabeli št. 2.

Nezgode, ki so navedene pod ostalo, so se pripetile pri različnih ročnih delih in na načine, ko prej povedana klasifikacija ne pride v poštev.

Nezgode po posameznih oddelkih:

Največ poškodovancev na 100 zaposlenih pride v vzdrževalnih obratih, kjer bi se pripetilo 9 nezgod. Število nezgod na 100 zaposlenih znaša, kot je razvidno iz tabele št. 3.

Nezgode na poti:

Število prijavljenih nezgod, ki so se pripetile v letu 1970 na poti z dela ali na delo znaša 9. Zaradi omenjenih nezgod je bilo izgubljeno skupno 196 delovnih dni ali povprečno 21,8 dni za nezgodo.

Poročilo samoupravnih organov

Delavski svet Tovarne sanitetnega materiala Domžale je imel v mesecu poročanja dve seji in obravnaval ter sklepal sledeče:

- sprejel sklep o povečanju sredstev rednega sklada skupne porabe, o katerih bo ponovno razpravljal; do takrat pa ostanejo v rezervi in sicer v višini 100.000,00 din,
- razpravljalo o situaciji v gospodarstvu z ozirom na spremembe, ki so nastale,
- razpravljalo o predlogu stabilizacijskih ukrepov v gospodarstvu,
- razpravljalo o vplivu devalvacije na našo industrijo,
- sprejel sklep, da se po zaključnem računu za leto 1970 izplača delavcem, ki so bili v letu 1970 zaposleni v tovarni din 417.549,20 in to takrat, ko bo mogoče,
- sprejel sklep o kritju pogodbenih in zakonskih obveznosti v višini 178.949,95 din.
- sprejel predlog o potrditvi zaključnega računa Tovarne sanitetnega materiala Domžale za leto 1970,
- sprejel sklep, da se izvrši Ljubljanski banki doplačilo tečajne razlike za uvoz strojev iz Švedske v višini DM 526.954,66,
- sprejel sklep, da se sredstva rezervnega sklada in sklada skupne porabe med letom lahko upo-

- rabljajo za obratne namene,
- sprejel sklep o potrditvi pravilnika o varstvu pri delu,
- razpravljalo o problemih proizvodnje in prodaje filtrov.

Poslovni odbor Tovarne sanitetnega materiala Domžale je imel v mesecu poročanja dve seji in obravnaval ter sklepal sledeče:

- sprejel sklep, da se potnikom izplača po zaključnem računu za leto 1970 tudi provizija, v bodoče pa se napravi z njimi pogodba, da se jim po zaključnem obračunu izplača le znesek obračun na osnovo,
- sprejel sklep tabele obračunavanja provizije za potnika Jovičiča in Božiča,
- sprejel sklep o izdelavi 1 zaboja za škrob, ki ga potrebujejo v pripravilnici,
- imenoval zastopnika podjetja v pravni zadevi na Gospodarskem sodišču,
- razpravljalo o situaciji izvoza-uvoza.
- potrdil operativni plan za mesec marec 1971,
- razpravljalo o problemih proizvodnje in prodaje cigaretnih filtrov in sprejel sklep, da se delno ustavi proizvodnja filtrov, ljudi se pošlje na dopust, iskati čim cenejšo dobavo surovin in na merodajnih forumih poiskati

- možnost zvišanja cene ali znižanja prometnega davka,
- odobril nakup osnovnih sredstev,
- potrdil novopostavljene norme v tkalnicah.

Odbor za medsebojne odnose je imel v času poročanja eno sejo, na kateri je obravnaval in sklepal sledeče:

- obravnaval kršitve internih predpisov v podjetju in sprejel sklep, da je treba dosledno izvajati določila 227. člena Statuta, razen tistih članov, ki bodo predložili v tajništvo zdravniško spričevalo, da iz zdravstvenih razlogov ne morejo delati poln delovni čas t. j. 8 ur dnevno.
- razpravljalo o koriščenju izrednih dopustov, v primerih, ki so določeni v 83. členu pravilnika o delovnih razmerjih,
- obravnaval prošnjo o povračilu stroškov šolanja tov. Maruše Kržičnik, ki izredno obiskuje VEKŠ in sprejel sklep, da se do sprejema srednjeročnega plana, oziroma ker trenutno ne vidimo možnosti razporeditve po končanem šolanju na ustrezno delovno mesto, zahtevku ne ugotovi, isto velja za slušatelje Administrativne šole,
- določil začasno strokovno komisijo, glede na dospele prošnje za gradnjo individualnih stanovanjskih hiš, ki bo na kraju samem ugotovila dejansko stanje in imenoval te-le člane:
 1. Kerča Franca
 2. Dolgana Dušana
 3. Habjan Maro in Vrenjak Mimi

- obravnaval vlogo IO sindikalne podružnice o povrnitvi potnih stroškov članom kolektiva in jo zavrnil,

- obravnaval vlogo IO sindikalne podružnice predloga o odpravi pravilnika o kvaliteti dela in sprejel sklep, da je treba v roku 2 mesecev dosledno izvajati določbe pravilnika o kvaliteti dela in o rezultatih tega izvajanja poroča služba za nagrajevanje odboru za medsebojne odnose,

- razpravljalo o družbenem dogovoru o štipendiranju občine Domžale in sprejel sklep, da pristopimo k družbenem dogovoru o štipendiranju, če bomo imeli na razpolago za to predvidena sredstva, če se odstotek zmanjša na 0,1 % in če bodo tudi ostala podjetja v občini pristopila k dogovoru,

- razpravljalo o pripravi predlogov za izdajo priznanj zaslužnim članom kolektiva.

L. J.

Konferenca OOK podjetja

Letošnja konferenca OOK je potekala v znamenju stabilizacije in devalvacije. Vsi govorniki so se ne posredno ali posredno dotikali te teme.

Sama konferenca se je začela s sprejemom treh naših članov v članstvo ZK in z izvolitvijo delovnega predsedstva, zapisnikarja in volilne ter verifikacijske komisije.

Pri pregledu minulega dela je bilo ugotovljeno, da je bilo veliko uspešnih akcij, manjkalo pa tudi ni negativnosti, ki pa naj se čimprej odstranijo.

V nadaljevanju razprave je sodeloval tudi tov. direktor. Orisal je težavno situacijo podjetja in se zavezal za uresničevanje stabilizacijskega programa, ki se je izoblikoval na sestanku z delavci, ki so zaposleni v oddelku filtrov.

Tov. BAJEC je opozoril člane na to, da se resnosti situacije še premalo zavedamo in da moramo zaradi tega takoj ukrepati, da se posledice devalvacije čimprej nevtralizirajo.

Menil je, da bi ta proces pospešila decentralizacija upravljanja, vodenja, še zlasti pa decentralizacija nagrajevanja.

Tudi tov. BABNIK je bil mnenja, da moramo nagrajevanje čimprej urediti tako, da bo nagrada povezana z uspehom ne pa kot doslej, ko smo linearno delili dohodek ne glede na prispevek članov in enot.

V diskusiji je sodeloval tudi sekretar občinske konference, ki je v svojih izvajanjih predvsem apeliral na člane, da je sedaj glavna naloga, da podpremo storjenje in še prišle ukrepe, kajti če bodo ti ukrepi izvedeni, bo tudi bitka za stabilizacijo gospodarstva dobljena. Boj pa bo po njegovem mnenju težak.

Konferenca je izvolila tudi nove člane sekretariata in novega sekretarja tov. TONETA LAZNIKA.

Z že zastavljenimi nalogami in z veliko vnmemo članov do izpolnjevanja nalog se je ta, sicer plodna, konferenca končala.

ODŠLA JE V POKOJ

Petnajst let je minilo, odkar je prišla v naše podjetje tov. Vida Černivec. Najprej se je zaposlila kot konfekcionarka, kasneje pa je ves čas do upokojitve opravljala delo čistilke v oddelku konfekcije.

Bila je skromna in delovna. Kljub težki bolezni je delo opravljala vestno in dosledno.

Tudi med NOV ni mirovala. Velika želja po osvoboditvi jo je vodila k aktivnemu sodelovanju. Posledice vojne in neozdravljive bolezni so jo prisilile, da je odšla iz naše sredine. Kljub veliki želji, da bi dočakala starostno upokožitev, ji zdravstveno stanje tega ni dopuščalo. Bila je invalidsko upokojena.

Želimo ji, da bi se ji zdravstveno stanje izboljšalo in da bi v pokoju uživala še dolgo vrsto let.

ZAHVALA

Vsem sodelavkam iz konfekcije ter upravi se iskreno zahvaljujem za poklonjeno darilo, katerega ste mi poklonili ob mojem odhodu v pokoj ter vas tovariško pozdravljam.

Vida Černivec

DEVALVACIJA IN STABILIZACIJSKI PROGRAM

Nadaljevanje s 3. strani
zmanjšanje stroškov poslovanja. Če bomo zmanjšali stroške poslovanja samo za 1% od našega predvidenega bruto dohodka, ki ga planiramo za tekoče leto 12 milijard starih dinarjev, bomo prihranili 120 milijonov starih dinarjev. Sem pa mišljenja, da lahko zmanjšamo stroške poslovanja tudi za 3 — 4%.

Samoupravni organi in politične organizacije v podjetju so na sestanku dne 12. in 17. 2. s polno odgovornostjo in razumevanjem sprejeli stabilizacijo s svojimi priporočili in pripombami v zavesti, da samo na podlagi take orientacije lahko povečujemo moč in konkurenčno sposobnost našega podjetja.

Slavko Bajec oec

Naš razgovor

Ta »Naš razgovor« bi skoraj dobil bolezen — monotonost. Vedno je enak, samo ljudje so vsakokrat drugi. Za današnji razgovor sem izbral dve mladi dekleti. Pogovarjali smo se v glavnem o dveh stvareh, ki najbolj zadevajo mlade; to je: stanovanjski problem in možnosti izrednega študija. Končno pa ju moram predstaviti: to sta ROGAN MARTA in DOLENC JOŽI, obe iz konfekcije. Prvo sem moral poklicati od »flajštrov«, drugo pa sem našel v novi mikalnici.

Koliko časa sta že v TOSAMI?

Joži: »Sem že dobro leto, vseskozi pa delam v konfekciji, pri vložkih.«

Kako se počutiš sedaj, ko ste se preselili v nove hale mikalnice?

»Zaradi prostorov je seveda boljše, še vedno pa imamo problem s prahom, kljub klimatskim napravam. Všeč mi je, da je vseskozi enaka temperatura, to se pa pozna

tudi pri delovnih učinkih.

Marta: »Odkar sem v tovarni teče že tretje leto, delam prav tako v konfekciji in v glavnem pri obližih. Samo delo mi ugaja, res pa je, da se velikokrat jezim zaradi slabega materiala. To predstavlja veliko oviro pri delu.«

»Malo moram pokukati tudi v vajine kuverte. Se vama zdijo dovolj debele, sta z osebnimi dohodki zadovoljni?«

Marta: »Z denarjem, ki ga dobim 10. v mesecu, sem kar zadovoljna, seveda bi bilo še bolje, če bi ga bilo več.«

Joži: »Kaj naj rečem? Zadovoljna sem. Delam v treh izmenah in tako se tudi v kuverti pozna.«

»Ko se ravno pogovarjamo o denarju, bi zastavil še eno vprašanje. Obe sta mladinki, in celo v predsedstvu MA. Se vama zdi akcija, ki ste jo sprožili »VARČUJ ZA SVOJ BODOČI DOM« v redu in primer-na?«

Proizvodnja v februarju 1970

Oddelek	Enota mere	%
1. Trakotkalnica	000 vod.	104
2. Tkalnica šir. tkanin	000 vot.	109
3. mikalnica	kg	102
4. Konfekcija	ND	101
Vložki	pkt	101
5. Cigaretni filtri	000 kom	106
Cigaretni filtri	ND	102

Skupni odstotek doseganja proizvodnje v trakotkalnici je ugoden. Če pogledamo rezultate ločeno, za staro in za novo trakotkalnico — ugotovimo, da je nova še vedno precej v zaostanku za planirano količino. Že 4 mesece je poteklo od začetne — poizkusne proizvodnje na novih trakotkalskih strojih. Čas bi že bil, da nam ta novi oddelek da tudi kvalitetno tisto proizvodnjo, katero smo predvideli. Skozi ves mesec evidentiramo od 16-21 ur dnevno zastoja na račun popravil. Vzrok, da en stroj ni v pogonu je v novi napravi, ki je bila dodatno montirana (samo na ta stroj) zato, da je širina ovojev enakomerna in določena. Stroj je nekaj časa v redu obratoval. Iz neznanega vzroka je nastal lom in stroj ne obratuje, ampak čaka na prihod monterja. Kot opravičilo za neizpolnitev predvidene proizvodnje navajamo to, da se sam proizvajalec strojev sproti izpopolnjuje, oziroma uči na tej vrsti stro-

jev. Ti stroji so izdelani posebej za naše potrebe.

V tkalnicah širokih tkanin je proizvodnja potekala normalno, brez večjih zastojev. Kvaliteta preje in priprava materiala (snovanje, škrobljenje) na novih strojih sta precej vplivala na večje preseganje operativnega plana. Zaradi tega so se tudi spremenile norme — povečale v obeh obratih.

Selitev mikalnice je bila v mesecu poročanja končana in to se je odrazilo v večji proizvodnji vlakn in vate. Izdeloval se je v večji količini nov artikel imenovan GVG (gaza-vata-gaza), ki ga uporabljajo za filtriranje.

Zadostne količine polizdelkov (ovojev, širokih tkanin vlaknin in obližev) so poleg proizvodnih ljudi glavni činitelji za doseg proizvodnega plana konfekcije. Vsi ti pogoji so bili v mesecu februarju izpolnjeni, primanjkovalo pa je nekaterih vrst embalaže oziroma pomožnih sredstev. Nezadostne količine navedenega materiala slabo vplivajo na sedaj že kar dobro vpeljeno serijsko proizvodnjo oddelka konfekcije.

Pri cigaretinih filtrih je proizvodnja potekala normalno v polni zasedbi, kljub ugotovitvi, da delamo ta artikel v izgubo. Upamo pa, da bo v kratkem rešeno vprašanje cene cigaretinih filtrov in s tem tudi njihova nadaljnja nemotena proizvodnja.

Naš razgovor

Marta: »Seveda je v redu. Že se daj je kritično za stanovanja, v bodoče bo pa gotovo še bolj. Zato je prav in potrebno, da mladi varčujejo.«

Joži: »Teško je, ker denarja ni ravno na pretek. Mladi radi ugajamo, to pa seveda stane.«

Marta: »Morali bi vsi misliti na svoj »bodoči dom«. Če bomo pričeli dovolj zgodaj, se bo do poroke že nabral določen kapital za stanovanje.«

»Zanima me, če vidve varčujeta v ta namen?«

Joži: »Varčujem že, samo za zdaj še ne namensko. Bolje bi bilo vse-

varčuješ več let. Če potem še v podjetju primaknejo malo zraven je stanovanje oziroma hišica vaša.

»Ko smo že ravno pri šolanju; Joži, kaj pa ti misliš o šolanju mladih, mislim na izredne študije?«

»Mladim je treba na vsak način omogočiti šolanje, če se že ne da materialno, pa vsaj moralno. Precej je takih v podjetju, ki bi radi študirali in tudi bodo, zato se moramo boriti za to, da jim bo ta možnost dana.«

Dati jim možnost, popolnoma pravilno. Tudi sam sem tega mnenja. Veliko jih je, ki se iz kakršnega koli razloga niso redno šolali, bodisi zaradi finančnih težav, ali pa so prišli šele kasneje »k pameti«. Omogočiti jim je treba vsaj tak turnus dela, da bodo lahko nemoteno obiskovali šolo ter po možnosti dopust za izpite.

Pogovarjali smo se in le misel, da se je treba vrniti na delovna mesta, je prekinil pomenek. V tem času je naš karikaturist Srečo tudi opravil svojo dolžnost.

Obema, Jožici in Marti, želim še dosti uspeha pri delu. Njima ter vsem ženam in dekletom v tovarni pa želim vse lepo za njihov dan, 8. marec.

MiD

MOGOČE NE VEMO?

MADE IN (YUGOSLAVIA) — (izg.: mejd in) ...: izdelano v (Jugoslaviji)

MAGISTRALA: osrednja prometna žila

MAKE UP (izg.: meikap) lepotičenje

MALIGEN — nevaren (medicinski izraz, npr.: maligna novotvorba)

MALVERZACIJA — poneverba, nepošteno uradovanje

MANDAT — pooblastilo (za zastopanje volivcev, za izbiro članov nekega organa itd), MANDATAR — pooblaščenec, MANDATOR — pooblastitelj

MANEVER — spretno ravnanje in postopanje

MANIJA — pretirana (skoraj bolezenska) strast, nagnjenje ali želja do česa (npr. kleptomanija — bolezenska strast do kraje)

MANKO — trgovski izraz za primanjkljaj v blagu ali v denarju

ZAHVALA

Zahvaljujem se vsem sodelavcem, ki so sočustvovali z menoj ob izgubi moje mame Marije HRIBAR.

Posebno se zahvaljujem sindikalni podružnici za izkazano pomoč.

Blazevič Marija

»Obe sta v predsedstvu MA TOSAMA. Kaj mislita o delu mladine?«

Joži: »Premalo je resnosti med mladimi. Recimo: odločili smo se, da bomo trenirali v kegljanju. Bilo je precej navdušenja, zdaj pa moram vabiti vsako posebej, pa še ni nič. Zelo dobro pa se mi zdi kulturno udejstvovanje, mislim predvsem na proslave.«

Marta: »Večina mladine je neaktivna, ne vem zakaj. Dela v glavnem le predsedstvo, kar pa ni prav. Za delo jih ni nikjer, za izlet na račun mladinske blagajne jih je pa vselej dovolj. To bo treba spremeniti.«

Uporabljata kar precej ostre besede na račun mladih. Res je stvarnost taka, vem pa, da bi jih z vztrajnim delom vse pridobili. To rej mogoče vseh ne, veliko večino pa prav gotovo.

»Marta, povedala si, da hodiš v šolo. Ti bo morda uspelo, da boš dobila zaposlitev doma, v TOSAMI?«

»Majčkeno upanje imam, izgledov je zelo malo. Vložila sem prošnjo za povrnitev stroškov šolanja, a je bila odbita. Po tem tudi sklepam, da ne bo kruha za strojepisko doma. V konfekciji mi sicer zelo pomagajo s tem, da delam samo dopoldne, to pa je tudi edino, kar mi tovarna pomaga pri študiju.«

kakor, če bi se vključila v ta način varčevanja, kar pa tudi mislim še storiti.«

Marta: »Varčevanje za zdaj odpade. Hgdim namreč v Stenodaktiografsko šolo. Šolnino plačujem sama in mi ob koncu meseca ostane bore malo za hranilno knjižico. Ko bom končala to šolo, se bom priključila tem varčevalcem. Izplača se. No, nekaj dajem v blagajno samopomoči, toda to ni dovolj.«

Mislím da se izplača namensko varčevati, saj bi dobili kredit na privarčevano vsoto, ki se poveča, če

Kadrovske vesti

OD 12. III. DO 11. IV. PRAZNUJEJO SVOJ ROJSTNI DAN:

Filtri:

6. 4. Bokal Franc, 25. 3. Avbelj Marija, 2. 4. Hafner Olga, 23. 3. Narkrst Marica, 16. 3. Repovž Marjeta, 16. 3. Sedeljšak Stanka, 1. 4. Urbanija Helena, 5. 4. Žmavc Anica, 15. 3. Burkeljca Jožica.

Konfekcija:

8. 4. Dolenc Justina, 30. 3. Kosar Marija, 31. 3. Križman Milica, 3. 4. Mav Francka, 29. 3. Močnik Francika, 6. 4. Pavli Ivica, 7. 4. Rogelj Marjana, 31. 3. Starbek Minka, 12. 3. Štrukelj Danica, 10. 4. Žebovec Pepca, 22. 3. Gorjup Ivanka, 6. 4. Koplán Alenka, 22. 3. Starovašnik Stanka, 27. 3. Urankar Francka in 24. 3. Slapnik Stoja.

Belilnica:

15. 3. Cerar Ciril, 15. 3. Klopčič Srečo, 4. 4. Kokovec Francka, 6. 4. Dimić Peter.

Mikalnica:

1. 4. Urbanija Anton.

Tkalnica ovojev:

17. 3. Hriberšek Jožica, 14. 3. Klopčič Buda, 11. 4. Oražem Marjan, 9. 4. Pele Tončka.

Avtomatska tkalnica:

2. 4. Čebulj Dora, 8. 4. Volčini Stane.

Študa:

7. 4. Blažević Marija, 4. 4. Kerč Franc, 16. 3. Kremič Jožica.

Pripravljalnica:

27. 3. Kasagič Alojzka

Splošno kadrovske sektor:

22. 3. Cerar Majda, 27. 3. Štifter Franc, 12. 3. Narat Jože.

Komercialni sektor:

5. 4. Hrovat Franc, 26. 3. Slapar Marjan, 15. 3. Prašnikar Jože, 4. 4. Dolinar Franc, 15. 3. Hribar Vinko, 18. 3. Brodar Jože.

Analizno planski sektor:

1. 4. Merkužič Danica.

Gospodarsko računski sektor:

31. 3. Kersnik Urška,

Pomožni obrati:

11. 4. Dolinšek Ciril, 30. 3. Tič Jože.

Tehnični sektor:

21. 3. Grčar Marija

RODILI SO SE:

Kržan Anici — hči
Urbanija Mariji in Antonu — sin,
Orehek Marinki — sin,
Jere Janezu — sin

VSTOPILI V PODJETJE:

1. Pestotnik Ivan — transportni delavec,

2. Hafner Marjan — ekonomski tehnik.

IZSTOPILI IZ PODJETJA:

1. Černivec Vida, čistilka — invalidsko upokojena,
2. Kotar Barbara, konfekcionerka — izključena iz podjetja;
3. Rusjan Florjan, belilec — izključen iz podjetja.

Nagradna Križanka

Zaradi doslej največjega števila prispelih rešitev (35) križanke iz februarске številke »TOSAME« smo povečali število nagrad od dosedanjih dveh na tri.

Srečne nagrajence so tokrat žrebale tovarišice iz ekspedita: Glavan Nana, Sarc Levi in Jeretina Marica.

1. nagrado v vrednosti 30.— prejme Jeraj Slavka

2. nagrado v vrednosti 20.— prejme Tomažič Vida

3. nagrado v vrednosti 10.— prejme Pirnat Vinko

Čestitamo!

Izdaja Tovarna sanitetnega materiala Domžale

Urejuje uredniški odbor:

Mara Juvan - blagajnik, Danica Merlin, Magda Smole, Ivanka Osolin, Marija Presek - korektor, Slavko Bajec, oec, Franc Cerar, Milan Drčar, Dušan Dolgan, Miro Pavlič - fotograf, Franc dipl. ing. Peterlin, Jurič Vulkan in Dušan Borštnar - odgovorni urednik.
Tiska Papirkonfekcija Krško obrat Valvasorjeva tiskarna
Naklada 800 izvodov

Vatka Votek in Filter Filip

NAGRADNA KRIŽANKA

				GORA V SVICI	KVM		UDVOR- LJIVEC	ŽENSKO INE	PARA (POMANJŠ)	AVSTRIJA	ENICA	DOMAČA PRITRDIJ.	ŠPANIJA
						OBMETAV. SNEGOH PREBIVALKA SOMALJE				KARLWAC			YODITELJ
				KRYLOČ. ŽIVAL	DRŽAVA V EVROPI							PERNATA ŽIVAL	
	MATERIAL		DOMAČE Z. IME	NAŠEM- LJENEC				OSLOV GLAS ELEKTR. MONT.			REKA		
VRSTA BARVE				KDOR PERE OST						REKA V ITALIJI NIKALNI- CA			
ČEŠKA IGRALKA BEROVA					PAST, ZANKA (MNOŽ)								
OLIKA, LEPO VEDENJE					KRANJ KANAL, GRABEN			KOVAČIČ	PRVI LETALEC				
SANOGLAS		AFRIJSKA DRŽAVA ANGL. KRAT. ZA GOSPOD						ŠVEDSKA OBRADNICE					
SREČNO	ŽENSKO IME SLOVEN. MESTO							ASTATIN HOMERJEVA PESNUTEV					
KARLO RUFEL			ZAČETEK TEKME	Ž. VLADAR. NASLOV LJEBEZEN (ANGL.)									
1. SANOGLAS		POŽELENIJE PREBIVAL. IRSKE			TUV. ŠPORT OPREME HOTEL, USLUŽBENKA					ZAJMEK	SANOGL.	VODRI, VPADI	ELEKTRO INDUSTR.
TREFALT				SMUČI (NORDESKO) DUŠIK				PISATELJ MEŠKO TUJE M. IME					
ETIČNO					NAJHEN DELEC TUJE Ž. IME						PODOBA DEL TELESA		
RIBJA JAJČECA				REVŠČINA (MNOŽ) POSTAJEL. TELEGRAM				MAKED. KOLO HRVAT. REVLIJA				PORTUGAL SKA	
			SLAVNOST. SPREVOD						ITAL. KAMION GARDNER				NIČLA
ELEKTR. ŽNA RIBA				ŠTEVNIK				GRŠKA BOGINJA JEZE	VODNE ŽIVALI				RIMSKA S TOVAR. ANTONOB.
				VRSTA EL. BOJLERJA				PRVA ŽENA VEZNIK				KAZAL. ZAJMEK RADIJ	
REZI BEHŠAR											PARADIŽ		
							BOBANJ			SOROD- NICA			